

PATVIRTINTA
Jonavos Raimundo Samulevičiaus
progimnazijos direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu N. V-70

JONAVOS RAIMUNDO SAMULEVIČIAUS PROGIMNAZIJS SMURTO PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazijos smurto prevencijos įgyvendinimo tvarkos aprašo (toliau - Tvarkos aprašas) paskirtis - padėti užtikrinti progimnazijoje sveiką, saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią, užkertančią kelią bet kokioms smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką.

2. Tvarkos aprašas nustato prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios aplinkos kūrimui Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazijoje (toliau - mokykla).

3. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymo Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ 8 punktu.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą amžiaus ir pareigų.

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai pasirašytinai supažindinami su Tvarkos aprašu.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. smurtas - veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

6.2. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos). Galima išskirti patyčių formas pagal tai, kokia agresija yra naudojama, siekiant įskaudinti:

6.2.1. žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. gestų: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas;

6.2.4. socialinės: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.5. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.3. smurtą ar patyčias patiriantis vaikas – mokinys, kurio atžvilgiu smurtaujama ar iš kurio tyčiojamas;

- 6.4. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 6.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys(iai);
- 6.6. smurto ar patyčių stebėtojas – asmuo, matantis smurtą/patyčias ar žinantis apie juos;
- 6.7. prevencija – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;
- 6.8. intervencija suprantama kaip mokyklos direktoriaus, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą;
- 6.9. prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Smurto prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos direktorius yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir stebėsenos vykdymą.

9. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja smurto stebėsenos ir prevencijos vykdymo grupė (toliau-Vykdyto grupė). Mokyklos direktorius Vykdyto grupės nariais įsakymu paskiria 3 vaiko gerovės komisijos narius kurie kas metai:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. renka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ar patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių plano įgyvendinimą vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo šioje srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl Tvarkos aprašo ar kitų mokyklos dokumentų koregavimo;

9.7. atlieka kitus Tvarkos apraše ir kituose mokyklos dokumentuose numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai reguliariai analizuoja turimus pranešimus apie smurtą/patyčias, informuoja Vykdyto grupės narius, apie prevencijos, intervencijos priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją.

III SKYRIUS

SMURTO INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais smurto, įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsdamas:

11.1. įsikiša, įtarus ir/ar pastebėjus patyčias, ir nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena asmeniui, kuris smurtauja ar tyčiojasi, mokyklos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

- 11.4. informuoja klasės vadovą apie smurtą ar įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;
- 11.5. užpildo pranešimo apie smurtą formą (priedas Nr. 1) ir pateikia vienam iš Vykdyto grupės narių.
12. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai, įtarus ir/ar pastebėjus **patyčias kibernetinėje erdvėje** ar gavus apie jas pranešimą nedelsdamas:
 - 12.1 išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių šioms patyčioms sustabdyti;
 - 12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
 - 12.4. informuoja klasės vadovą apie patyčias kibernetinėje erdvėje ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);
 - 12.5. užpildo pranešimo apie smurtą formą (priedas Nr. 1) ir pateikia vienam iš Vykdyto grupės narių.
13. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie smurtą ar įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, nedelsdamas:
 - 13.1. užpildo pranešimo apie smurtą/patyčias formą (priedas Nr. 1);
 - 13.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
 - 13.3. nesiliaujant smurtui/patyčioms ar esant sudėtingesniai atvejai, kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ar Vykdyto grupę ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
15. Vykdyto grupė ar Mokyklos vaiko gerovės komisija, įvertinę turimą informaciją:
 - 15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su veiksmų plano nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 15.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;
 - 15.3. vykdo veiksmų plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
16. Mokiniui smurtaujant ar pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs smurtą ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše numatytų veiksmų.
17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs smurtą ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše numatytų veiksmų.
18. Direktorius, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, nedelsiant imasi priemonių, numatytų Tvarkos apraše.
19. Mokyklos direktorius nustatęs įvykio baigties vidutinį ar sunkų rizikos laipsnį, praneša apie tai savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyriui ar kitoms reikiamoms institucijoms.
20. Smurto/patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų pagalba.
21. Ypatingais atvejais ar esant kitoms priežastims, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Jonavos rajono savivaldybės pedagoginę psichologinę tarnybą arba, esant reikalui, į Jonavos PSPC psichikos sveikatos centrą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

**JONAVOS RAIMUNDO SAMULEVIČIAUS PROGIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

_____ (Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinyš/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas; ☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai: (įrašyti) _____	
Ar žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio/ asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio(-ių)/ asmens (-ų), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio(-ių)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

(Parašas)

Kur saugomi pranešimai apie smurtą –užpildytos formos ??

Ar keičiame pranešimo formą?